

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 10 IR
22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1068(2)
(TAP-17-1596(2)(17-11344(3)))**

2017-11-06 Nr. NV-2807

Vilnius

Projekto rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas: Nepritarti Seimo narės M. Navickienės siūlymui:

- **vaiko priežiūros išmoką iki vaikui sukaks 1 ar 2 metai mokėti vienam iš senelių;**
- **suteikti teisę gauti ligos išmoką sveiką vaiką prižiūrinčiam vienam iš senelių, kai dėl savo ar kito vaiko, kuriam prižiūrėti suteiktos vaiko priežiūros atostogos, ligos ar traumos šio vaiko negali prižiūrėti vienas iš tėvų (įtėvių) ar globėjas.**

Dabartinė situacija:

- **Vaiko priežiūros išmoka mokama vienam iš vaiko tėvų (įtėvių) ar globėjui.** Pasirinkus gauti išmoką iki vaikui sueis 1 m. – mokama 100 proc. kompensuojamojo uždarbio, o pasirinkus išmoką gauti iki vaikui sueis 2 m. – nuo nėštumo ir gimdymo arba tėvystės atostogų pabaigos iki vaikui sueis 1 m. mokama 70 proc., vėliau iki vaikui sueis 2 m. – 40 proc. kompensuojamojo uždarbio.
- **Nuo 2018-01-01 ne tik tėvams, įtėviams ar globėjams, bet ir dirbantiems seneliams, slaugantiems sergantį vaiką, bus mokama ligos išmoka (85 proc. darbo užmokesčio).**

2016 m. vaiko iki 1 m. priežiūros išmoką gavo apie 20,3 tūkst. asmenų, išmokėta apie 108 mln. Eur, o vaiko nuo 1 iki 2 m. priežiūros išmoką gavo apie 21,2 tūkst. asmenų, išmokėta apie 77 mln. Eur.

Projekto esmė: Nepritarti siūlymui dėl šių priežasčių:

- **Naujuoju Darbo kodeksu sudarytos galimybės derinti darbinius ir šeiminius įsipareigojimus** (darbdavys privalo apsvarstyti darbuotojų prašymus, susijusius su šeiminių įsipareigojimų vykdymu, ir į juos motyvuotai atsakyti raštu; numatyta teisė į ne visą darbo laiką, nuotolinį darbą, skirtingus darbo laiko režimus, darbo sutarčių rūšis).
- **Reikėtų apie 43 mln. Eur per metus.** Skirti šių lėšų nėra finansinių galimybių, nes ligos ir motinystės soc. draudimo rūšis yra deficitinė (2016 m. trūko beveik 132 mln. Eur. 2018 m. trūks apie 32 mln. Eur, 2019 m. – 36 mln. Eur, o 2020 m. – 40 mln. Eur).
- **Nuo 2018-01-01 yra sudarytos sąlygos gauti ligos išmoką vienam iš senelių,** slaugančiam sergantį iki 14 m. vaiką, taip pat stacionarioje gydymo įstaigoje slaugančiam sergantį iki 7 m. vaiką ar sunkiomis ligomis sergantį iki 18 m. vaiką, t. y. ligos išmoka senelei (seneliui) skiriama, kai slaugomas sergantis, o ne sveikas vaikas.

Derinimas:

- Suderinta be pastabų su Finansų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir „Sodros“ valdyba.
- Patikslinta pagal Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas nesusijęs su Vyriausybės programa.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2017 m. spalio 18 d.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lrvt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-11-03 Nr. (23.1-21) SD - 6186

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 10 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1068(2)“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2017 m. spalio 23 d. išvadoje Nr. NV-2683 pateiktas pastabas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės 2017 m. spalio 23 d. išvadoje Nr. NV-2693 pateiktas pastabas.

Nutarimo projektas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. rugsėjo 20 d. sprendimo Nr. SV-S-379 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.9 papunktį.

Nutarimo projektu siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 10 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1068(2) (toliau – Projektas) dėl Nutarimo projekte nurodytų priežasčių.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas, nes teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomo įstatymo projekto.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo ir pensijų departamento Socialinio draudimo skyriaus vyriausioji specialistė Ūla Urbaitė, tel. 8 706 64216, el. p. ula.urbaite@socmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 2 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Ūla Urbaitė, tel. 8 706 64 216, el. p. ula.urbaite@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 10 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1068(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. rugsėjo 20 d. sprendimo Nr. SV-S-379 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.9 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 10 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1068(2) (toliau – Projektas) dėl šių priežasčių:

1. 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojęs Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (toliau – Darbo kodeksas) iš esmės pakeitė darbo santykių reglamentavimą, siekiant gerinti asmenų darbinius ir šeiminius įsipareigojimus. Darbo kodekso 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta, kad darbdavys privalo imtis priemonių padėti darbuotojui vykdyti jo šeiminius įsipareigojimus. Darbo kodekse nustatytais atvejais pateikti darbuotojų prašymai, susiję su šeiminių įsipareigojimų vykdymu, turi būti darbdavio apsvarstyti ir į juos motyvuotai atsakyta raštu. Darbo ir šeimos darnos principas, nustatytas Darbo kodekso 28 straipsnio 3 dalyje, įgyvendinamas per Darbo kodekso nuostatas, reglamentuojančias teisę į nemokamą laisvą laiką asmeniniams poreikiams tenkinti, ne visą darbo laiką, nuotolinį darbą, darbo laiko režimus (išskiriami net 5 skirtingi galimi darbo laiko režimai), darbo sutarčių rūšių įvairovę. Atsižvelgiant į tai, pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą jau yra sudarytos tinkamos sąlygos derinti darbo ir šeiminius įsipareigojimus, todėl senelei (seneliui) mokėti vaiko priežiūros išmoką ar ligos išmoką sveiko vaiko iki 3 metų priežiūrai ir dėl to keisti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą yra netikslinga.

2. Projektu būtų išplėstas asmenų, turinčių teisę gauti vaiko priežiūros išmoką, ratas ir tam reikėtų papildomų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų, kurios siektų apie 43 mln. eurų per metus. Skaičiuojama, kad vaiko priežiūros išmokų gavėjų, kurie įgytų teisę į šias išmokas, skaičius padidėtų apie 20 proc. Atsižvelgiant į tai, kad būtina vykdyti atsakingą infliacijos nedidinančią anticiklinę fiskalinę politiką, neprisiimti naujų įsipareigojimų, nėra finansinių galimybių skirti Projektui įgyvendinti reikalingų lėšų iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, nes ligos ir motinystės socialinio draudimo rūšis yra nuolat deficitinė, o 2016 metais ligos ir motinystės socialinio draudimo balansas buvo neigiamas – trūko beveik 132 mln. eurų, net neįvertinus Valstybinio socialinio draudimo

fondo veiklos sąnaudų. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2018 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-1218 nuostatas, prognozuojama, kad motinystės socialiniam draudimui 2018 metais trūks daugiau kaip 32 mln. eurų, 2019 metais – daugiau kaip 36 mln. eurų, o 2020 metais – daugiau kaip 40 mln. eurų.

3. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1 ir 2 punktuose išdėstytus argumentus, nurodančius, kad senelei (seneliui) mokėti vaiko priežiūros išmoką, prižiūrint sveiką vaiką iki 3 metų, yra netikslinga, nepritartina, kad papildomai reikia keisti ir Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 3 dalį, suteikiant teisę senelei (seneliui) gauti ligos išmoką sveiko vaiko iki 3 metų priežiūrai. Pažymėtina, kad ligos išmokos turi būti skiriamos ir mokamos tik apdraustajam asmeniui susirgus ar dėl jo šeimos nario slaugymo ligos atveju (ar prevenciškai užkertant kelią ligoms, pvz., infekcijų plitimo laikotarpiams), tačiau Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 3 dalies nuostatose įtvirtinta išimtinė teisė vienam iš tėvų, įtėvių ar globėjų gauti ligos išmoką, prižiūrint sveiką vaiką iki 3 metų, kai kitas, kuriam yra suteiktos neštumo ir gimdymo ar vaiko priežiūros atostogos, negali šio vaiko prižiūrėti, nes susirgo ar patyrė traumą arba privalo prižiūrėti kitą sergantį vaiką iki 3 metų, ir tampa per sudėtinga kitam iš tėvų, įtėvių ar globėjų teisės aktų nustatyta tvarka gauti vaiko priežiūros atostogas (nes Darbo kodekso 134 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad darbuotojas, ketinantis pasinaudoti atostogomis vaikui prižiūrėti, iki vaikui sukanka 3 metai, apie tai raštu privalo įspėti darbdavį ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų). Primintina, kad, vadovaujantis nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 10 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-300 nuostatomis, yra sudarytos tinkamos sąlygos gauti ligos išmoką senelei (seneliui), slaugančiai (-iam) sergantį iki 14 metų vaiką, slaugančiai (-iam) stacionare ar (ir) medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo įstaigoje sergantį iki 7 metų vaiką, taip pat slaugančiai (-iam) stacionare, ambulatoriškai ar (ir) medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo įstaigoje vaiką iki 18 metų, sergantį sunkiomis ligomis, kurių sąrašą tvirtina sveikatos apsaugos ministras ir socialinės apsaugos ir darbo ministras, t. y. ligos išmoka senelei (seneliui) skiriama, kai slaugomas sergantis, o ne sveikas vaikas.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Kalba sutvarkyta

[Signature]
2017-10-31

Teksto patikrinimas vyksta
[Signature]
2017-10-31

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Linas Kukuraičius

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR.
IX-110 10 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-P-1068(2)“
PROJEKTO**

**(toliau – Nutarimo projektas)
(TAP-17-1596(2); TAIS Nr. 17-11344(3))**

2017-11-03 Nr.NV-2799

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto, patikslinto pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2017 m. spalio 23 d. išvadoje Nr. NV-2683 pateiktas pastabas, atitiktį įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pastabų ir pasiūlymų neturime.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Aleksandr Radčenko